

۱- چگونه می‌توانیم از نقشه‌های تاریخی در مطالعه‌ی تاریخ استفاده کنیم؟

« پاسخ »

نقشه‌های تاریخی، انواع مختلفی از اطلاعات تاریخی، از قبیل: قلمرو حکومت‌ها، مرزها، پایتخت‌ها، شهرها، بناهای مهم، محل دقیق رویدادها به خصوص جنگ‌ها، شبکه‌ی راه‌ها، مسیرهای مهاجرت و لشکرکشی‌ها و تقسیمات اداری و مالیاتی را نمایش می‌دهند. حتی می‌توان از آن‌ها برای نشان دادن دستاوردهای فرهنگی و تمدنی نیز استفاده زیادی کرد.

۲- دو رویداد تاریخی را که عوامل جغرافیایی در آن نقش مهمی داشته‌اند، مثال بزنید.

« پاسخ »

تمدن‌های مصر، ایران، هند و بین‌النهرین

۳- پنج مورد از عوامل جغرافیایی و محیطی را که بر رویدادهای تاریخی اثرگذار بوده‌اند، فهرست کنید.

« پاسخ »

منابع آب و خاک - پستی‌ها و بلندی‌ها - آب و هوا - موقعیت سرزمینی و ارتباطی و دسترسی به دریاها و آب‌های آزاد، تأثیر به‌سزایی بر زندگی مردمان نواحی مختلف دارند.

۴- دو تفاوت و شباهت تقویم اوستایی با تقویم هجری شمسی را توضیح دهید.

« پاسخ »

شباهت: تقویم اوستایی: سال به ۱۲ ماه خورشیدی و ۳۰ روزه تقسیم می‌شد و پنج روز اضافی را به آخر ماه دوازدهم اضافه می‌کردند.

تفاوت: در گاه‌شماری شمسی، هر ۴ سال یک روز به سال اضافه می‌شد. (کیسه)
در گاه‌شماری اوستایی، هر ۱۲۰ سال یک ماه به دوازده ماه‌سال اضافه می‌شد.

۵- چرا زمان و مکان، دو رکن علم تاریخ است؟

« پاسخ »

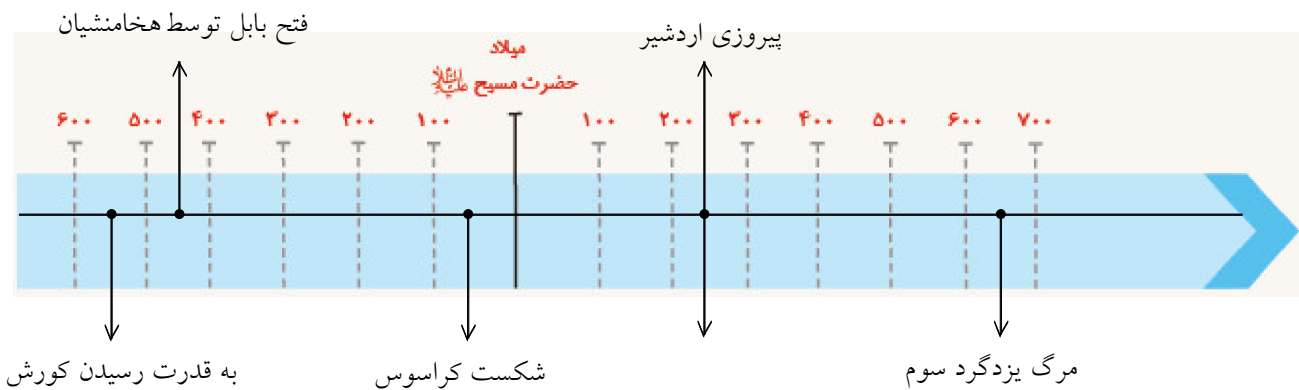
نخستین پرسش‌های اساسی که مطالعه‌ی رویدادهای تاریخی برای تاریخ‌نگاران مطرح می‌شود این است که رویداد موردنظر کی و کجا رخ داده است؟ و این‌که تحولات تاریخی در موعد و وقت معینی رخ داده‌اند و بدون آگاهی از زمان رخ‌دادهای، نمی‌توان به درک منطقی و مناسبی از آن‌ها دست یافت و به‌طور کلی همه وقایع و تحولات تاریخی در بستر مکان و محیط رخ می‌دهند.

۶- با راهنمایی دبیر، رویدادهای زیر را بر روی نمودار خط زمان نشان دهید.

۱- ۵۵۹ ق.م: به قدرت رسیدن کوروش در پاس / ۲- ۵۳۹ ق.م: فتح مسالمت آمیز بابل توسط سپاه هخامنشی و صدور منشور کوروش / ۳- ۵۳ ق.م: شکست کراسوس (سردار معروف روم) از سورنا (سردار ایرانی) / ۴- ۲۲۴ ق.م: پیروزی اردشیر ساسانی بر آخرین پادشاه اشکانی ۵- ۶۵۱ ق.م: مرگ یزدگرد سوم، آخرین پادشاه ساسانی

« پاسخ »

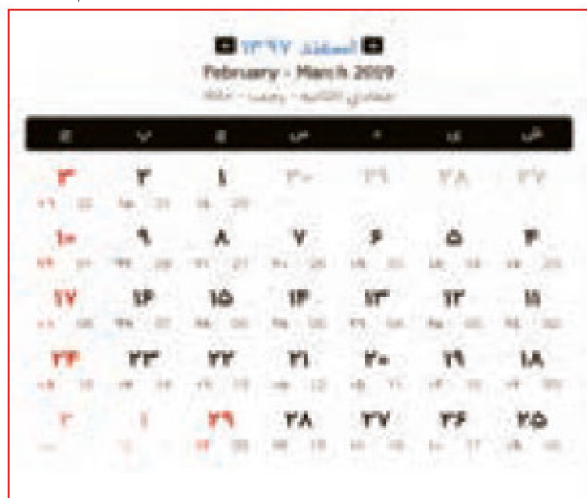

۷- با راهنمایی دبیر و همفکری با یکدیگر، توضیح دهید که تقسیم‌بندی‌های ردیف‌های ب، پ و ث براساس چه معیارهای انجام گرفته است.

« پاسخ »

پاسخ به عهده‌ی دانش آموز

۸- الف) با استفاده از روش‌های تطبیق و تبدیل سال‌های میلادی، هجری قمری و هجری شمسی که دبیر محترم در اختیار شما قرار می‌دهد، چند نمونه تطبیق و تبدیل سال‌های میلادی، هجری شمسی و هجری قمری را انجام دهید.
 ب) چه نوع گاه‌شماری‌هایی در تصویر زیر مشاهده می‌کنید؟ زادروز خود را با استفاده از این گاه‌شماری‌ها معلوم کنید.

« پاسخ »

الف) پاسخ به عهده‌ی دانش‌آموز

ب) پاسخ به عهده‌ی دانش‌آموز

- ۹- الف) برداشت شما از معانی اسامی روزها در گاه‌شماری اوستایی چیست؟
 ب) به جدول زیر نگاه کنید و بگویید نام چه تعداد از روزهای ماه، با نام ماه‌های گاه‌شماری اوستایی یکسان است؟ با راهنمایی دبیر خود، مشخص کنید روز و ماه در این گاه‌شماری با چه رویدادی هم‌زمان بود؟
 پ) کیسه در گاه‌شماری اوستایی چگونه محاسبه می‌شد؟

شماره و نام روز	معنی	شماره و نام روز	معنی	شماره و نام روز	معنی
۱- آهوره‌مزدا	خداوند یکتا	۱۱- خور	خورشید	۲۱- رام	شادی، خوشی
۲- بهمن	نیک‌اندیشی	۱۲- ماه	ماه	۲۲- باد	باد
۳- اردیبهشت	راستی و پاکی	۱۳- تیر	ستاره‌ی باران	۲۳- دی به دین	آفریدگار
۴- شهریور	شهریار نیرومند	۱۴- گوش	ایزد نگهبان چهارپایان	۲۴- دین	وجدان، بینش درونی
۵- سپندارمذ (اسفند)	فروتنی مقدس	۱۵- دی به مهر	آفریدگار	۲۵- ارد	خوشبختی، توانگری
۶- خورداد (خرداد)	کمال و خرمی	۱۶- مهر	محبت، پیمان	۲۶- اشتاد	راستی
۷- آمرداد (مرداد)	جاودانی، بی‌مرگی	۱۷- سروش	فرمان‌برداری	۲۷- آسمان	آسمان
۸- دی به آذر	آفریدگار	۱۸- رشن	دادگر	۲۸- زامیاد	زمین
۹- آذر	آتش	۱۹- فروردین (فرَوهر)	نیروی پیشرفت	۲۹- مهراسپند	گفتار نیک
۱۰- آبان	آب	۲۰- بهرام	ایزد فتح و پیروزی	۳۰- انارم (انیران)	روشنایی بی‌پایان

« پاسخ »

- الف) با اسامی یزدان و فرشتگان نام‌گذاری شده بود، به همین دلیل هم نشان‌دهنده اهمیت آداب و رسوم مذهبی (اعتقادات) می‌باشد.
 ب) پاسخ به عهده‌ی دانش‌آموز
 پ) اوستایی: هر چهار سال ۱ شبانه‌روز به تقویم اضافه می‌شود و در هر ۱۲۰ سال یک ماه به دوازده ماه سال قبل اضافه می‌گردد.
 هجری شمسی: هر چهار سال یک سال کیسه می‌گرفتند.

۱۰- با استفاده از تقویم، اسامی ماه‌های جدول زیر را تکمیل کنید.

هجری خورشیدی	هجری قمری	میلادی
فروردین	محرم	ژانویه
اردیبهشت	صفر	فوریه

« پاسخ »

هجری خورشیدی	هجری قمری	میلادی
فروردین	محرم	ژانویه
اردیبهشت	صفر	فوریه
خرداد	ربیع‌الاول	مارس
تیر	ربیع‌الثانی	آوریل
مرداد	جمادى‌الاول	می
شهریور	جمادى‌الثانى	ژوئن
مهر	رجب	جولای
آبان	شعبان	آگوست
آذر	رمضان	سپتامبر
دی	شوال	اکتبر
بهمن	ذوالقعدة	نوامبر
اسفند	ذوالحجه	دسامبر

۱۱- شمارش ماه و سال در «گاه‌شماری مصریان باستان» چگونه بود؟

- (۱) سال شامل ۱۲ ماه ۲۹ یا ۳۰ روزه‌ی شمسی بود و هر سه سال یک بار، ۱۳ ماهه می‌شد.
- (۲) سال به ۱۲ ماه قمری ۲۹ یا ۳۰ روزه تقسیم می‌شد و هر سه سال یک بار، ۱۳ ماهه می‌شد.
- (۳) سال به ۱۲ ماه قمری ۲۹ یا ۳۰ روزه تقسیم می‌شد و پنج روز اضافی، به آخر ماه دوازدهم اضافه می‌شد.
- (۴) سال خورشیدی و شامل ۱۲ ماه ۳۰ روزه بود و پنج روز اضافی، به آخر ماه دوازدهم اضافه می‌شد.

« پاسخ »

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. مصریان گاه‌شماری خورشیدی دقیق و منظمی داشتند. آنان سال را ۳۶۵ روز و یک چهارم شبانه‌روز محاسبه می‌کردند. در گاه‌شماری مصری، سال به ۱۲ ماه ۳۰ روزه تقسیم می‌شد و پنج روز اضافی، به آخر ماه دوازدهم افزوده می‌گردید.

- ۱۲- در کدام گاه‌شماری باستانی ایران، هر ۱۲۰ سال یک ماه به دوازده ماه سال اضافه می‌کردند؟
- (۱) یزدگردی
 - (۲) اوستایی
 - (۳) دوازده حیوانی
 - (۴) سلوکی

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. در گاه‌شماری اوستایی بعد از هر ۱۲۰ سال، یک ماه به دوازده ماه سال اضافه می‌کردند تا نقص آن جبران شود.

- ۱۳- در کام گاه‌شماری، پنج روز اضافی هر سال به آخر ماه دوازدهم افزوده می‌گردد؟
- (۱) خورشیدی - قمری بابلی
 - (۲) مصری
 - (۳) رومی
 - (۴) دوازده حیوانی

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. در گاه‌شماری مصری، سال به ۱۲ ماه ۳۰ روزه تقسیم می‌شد و پنج روز اضافی، به آخر ماه دوازدهم افزوده می‌گردید.

- ۱۴- در گاه‌شماری خورشیدی - قمری بابلی برای رفع اختلاف سال قمری و سال خورشیدی چه اقدامی انجام می‌دادند؟
- (۱) هر ۱۲۰ سال، یک ماه به دوازده ماه سال اضافه می‌کردند.
 - (۲) پنج روز اضافی را به آخر ماه دوازدهم اضافه می‌کردند.
 - (۳) هر سه سال، یک ماه به سال اضافه می‌کردند.
 - (۴) هر چهار سال، یک روز به سال می‌افزودند.

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. در گاه‌شماری خورشیدی - قمری بابلی سال به ۱۲ ماه قمری ۳۰ یا ۲۹ روزه تقسیم می‌شد. از آنجایی که سال قمری ۳۵۴ شبانه‌روز و سال خورشیدی ۳۶۵ و یک چهارم شبانه‌روز است، برای رفع این اختلاف، هر سه سال، یک ماه به سال می‌افزودند.

۱۵- کدام گزینه به «هرودت» مورخ مشهور یونانی که عنوان پدر تاریخ به او دادند، نسبت داده شده است؟

- ۱) آثار برجای مانده از این مورخ، ترکیبی از تاریخ و جغرافیا است.
- ۲) با سفر به نقاط مختلف، از نزدیک شرایط طبیعی اقلیمی آن‌ها را بررسی نمود.
- ۳) به مطالعه‌ی رویدادهای تاریخی محض در سرزمین‌های مختلف پرداخت.
- ۴) برای نخستین بار به مطالعه‌ی مرزها و حدود و ثغور کشورها اقدام نمود.

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. هرودت مورخ مشهور یونانی، به منظور نگارش کتاب تاریخ خود، به مصر، فینیقیه و جاهای دیگر مسافرت کرده و از نزدیک شرایط طبیعی و اقلیمی آن سرزمین‌ها را بررسی نموده است.

۱۶- شمارش ماه و سال درگاه‌شماری «خورشیدی - قمری» بابلی چگونه بود؟

- ۱) سال شامل ۱۲ ماه قمری ۲۹ یا ۳۰ روزه بود که هر سال یک بار، ۱۳ ماه می‌شد.
- ۲) سال خورشیدی و شامل ۱۲ ماه ۳۰ روزه بود و پنج روز اضافی، به آخر ماه دوازدهم اضافه می‌شد.
- ۳) سال شامل ۱۲ ماه شمسی ۲۹ یا ۳۰ روزه بود که هر سه سال یک بار، ۱۳ ماه می‌شد.
- ۴) سال قمری شامل ۱۲ ماه ۲۹ یا ۳۰ روزه بود و پنج روز اضافی، به آخر ماه دوازدهم اضافه می‌شد.

« پاسخ »

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. در بین‌النهرین و به خصوص در میان بابلی‌ها، گاه‌شماری «خورشیدی - قمری» رایج بود. در این گاه‌شماری، سال به ۱۲ ماه قمری ۳۰ یا ۲۹ روزه تقسیم می‌شد. از آنجایی که سال قمری ۳۵۴ شبانه‌روز و سال خورشیدی ۳۶۵ و یک چهارم شبانه‌روز است، برای رفع این اختلاف، هر سه سال، یک ماه به سال می‌افزودند.

۱۷- کدام گزینه درباره‌ی «گاه‌شماری ایران باستان» درست است؟

- ۱) تقویم اوستایی، تقویم رسمی هخامنشیان بود و ماه‌ها و روزهای هر ماه با اسامی ایزدان و فرشتگان نام‌گذاری شده بودند.
- ۲) در دوره‌ی اشکانیان، گاه‌شماری‌های بابلی، سلوکی و اوستایی متداول بود.
- ۳) تقویم خورشیدی - قمری بابلی در قلمرو هخامنشیان رواج داشت و ماه‌ها و روزها براساس آن نام‌گذاری شده بود.
- ۴) تقویم اوستایی در هر سال، یک شبانه‌روز از سال حقیقی عقب می‌افتاد.

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. در دوره‌ی اشکانیان، گاه‌شماری‌های بابلی، سلوکی و اوستایی متداول بود. بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) گاه‌شماری اوستایی، گاه‌شماری دینی زرتشتیان محسوب می‌شد و در دوره‌ی ساسانیان رایج گردید، نه هخامنشیان.
- ۲) گاه‌شماری خورشیدی - قمری بابلی در قلمرو هخامنشیان رواج داشته است، اما ماه‌ها براساس فرهنگ و آیین ایرانی نام‌گذاری شده بودند.
- ۳) گاه‌شماری اوستایی در هر ۴ سال یک شبانه‌روز و در هر ۱۲۰ سال ۳۰ شبانه‌روز از سال حقیقی عقب می‌افتاد، نه در هر سال یک شبانه‌روز.

۱۸- نخستین پرسش‌هایی که برای تاریخ‌نگاران مطرح می‌شود، چیست و کدام گزینه بیانگر تصویر روبرو است؟

(۱) مورخان چگونه و با استفاده از چه منابعی تاریخ را می‌نویسند - سنگ نوشته‌ای که به‌طور اتفاقی توسط سربازان فرانسوی در زمان اشغال مصر توسط ناپلئون کشف شد.

(۲) رویدادهای تاریخ در چه زمانی و کجا رخ داده‌اند - سالنامه شاهی که مربوط به پادشاهی کهن‌مصر است.

(۳) مورخان چگونه و با استفاده از چه منابعی تاریخ را می‌نویسند - سالنامه شاهی که قدیمی‌ترین متن تاریخی به خط کهن مصری است.

(۴) رویدادهای تاریخ در چه زمانی و کجا رخ داده‌اند - سنگ نوشته‌ای که به‌طور اتفاقی توسط سربازان فرانسوی در زمان اشغال مصر توسط ناپلئون کشف شد.

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. زمان و مکان، دو رکن مهم دانش تاریخ به‌شمار می‌روند و نخستین پرسش‌هایی که برای تاریخ‌نگاران مطرح می‌شود، این است که رویدادهای تاریخی در چه زمانی و کجا رخ داده‌اند و تصویر صورت سؤال، سنگ پالرمو، تکه‌ای بزرگ از یک ستون سنگی یادبود به نام «سالنامه شاهی» مربوط به پادشاهی کهن مصر است که در موزه شهر پالرمو در ایتالیا نگهداری می‌شود.

۱۹- چند مورد از عبارات زیر نادرست است؟

(الف) در دوره ساسانیان، گاه‌شماری‌های بابلی، سلوکی و اوستایی متداول بود.

(ب) بدون آگاهی از زمان رویدادهای تاریخ، نمی‌توان به درک منطقی و درستی از تاریخ دست یافت.

(پ) در گاه‌شماری «خورشیدی - قمری»، سال به ۱۲ ماه خورشیدی ۳۰ یا ۲۹ روزه تقسیم می‌شد.

(ت) در سال ۴۶ ق.م امپراتور روم (ژولیوس سزار) دستور داد گاه‌شماری رومی براساس گاه‌شماری بابلی اصلاح شود.

(۱) دو (۲) یک (۳) چهار (۴) سه

« پاسخ »

گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

(الف) در دوره اشکانیان، گاه‌شماری‌های بابلی، سلوکی و اوستایی متداول بود.

(پ) در گاه‌شماری «خورشیدی - قمری» سال به ۱۲ ماه قمری ۳۰ یا ۲۹ روزه تقسیم می‌شد.

(ت) در سال ۴۶ ق.م امپراتور روم (ژولیوس سزار) دستور داد گاه‌شماری رومی براساس گاه‌شماری مصری اصلاح شود.

۲۰- به ترتیب در رابطه با سؤال‌های زیر کدام گزینه صحیح است؟

الف) کدام توضیح در رابطه با جغرافیای تاریخی درست است؟

ب) چرا مطالعه مکان یک رکن مهم در مطالعه تاریخ است؟

پ) یکی از پیامدهای ارتباط جغرافیا و تاریخ اهمیت یافتن در مطالعه تاریخ است.

۱) الف) جغرافیای تاریخی به مطالعه مناطق و سرزمین‌های مختلف در گذشته می‌پردازد و تأثیر محیط طبیعی و عوامل جغرافیایی را بر رویدادهای تاریخی مطالعه می‌کند. ب) زیرا به‌طور کلی همه وقایع و تحولات در بستر مکان و محیط رخ می‌دهند. پ) نقشه

۲) الف) رویدادهای تاریخی مانند شکل‌گیری تمدن‌ها، مهاجرت‌ها، پیروزی‌ها و شکست‌ها، برپایی سکونتگاه‌ها و شهرها و ایجاد و گسترش راه‌ها در بستر جغرافیایی تاریخی روی داده است. ب) عوامل جغرافیایی مانند آب و خاک، پستی‌ها و بلندی‌ها، آب و هوا و ... تأثیر مهمی بر زندگی مردمان نواحی مختلف دارند. پ) زمان

۳) الف) جغرافیای تاریخی به مطالعه مناطق و سرزمین‌های مختلف در گذشته می‌پردازد و تأثیر زمان و عوامل جغرافیایی را بر رویدادهای تاریخی مطالعه می‌کند. ب) زیرا به‌طور کلی همه وقایع و تحولات در بستر مکان و محیط رخ می‌دهند. پ) نقشه

۴) جغرافیای تاریخی به مطالعه عوامل جغرافیایی امروز بر روی مناطق مختلف در گذشته و تحلیل آن‌ها می‌پردازد. ب) زیرا به‌طور کلی همه وقایع و تحولات در بستر زمان و مکان رخ می‌دهد پ) زمان

« پاسخ »

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

الف) جغرافیای تاریخی به مطالعه مناطق و سرزمین‌های مختلف در گذشته می‌پردازد و تأثیر محیط طبیعی و عوامل جغرافیایی را بر رویدادهای تاریخی مانند شکل‌گیری تمدن‌ها، مهاجرت‌ها، پیروزی‌ها و ... مطالعه می‌کند. ب) مکان، یک رکن مهم در مطالعه تاریخ است: زیرا به‌طور کلی همه وقایع و تحولات تاریخی در بستر مکان و محیط رخ می‌دهند.

پ) یکی از پیامدهای ارتباط جغرافیا و تاریخ، اهمیت یافتن نقشه در مطالعه تاریخ است.

۲۱- کدام گزینه به ترتیب عبارت‌های زیر را کامل می‌کند؟

الف) «به تخت نشستن هر پادشاه» مبدأ گاه‌شماری بود.

ب) یکی از دقیق‌ترین گاه‌شماری‌های جهان نام دارد.

پ) دارای اهمیت فراوان در مطالعه و پژوهش تاریخ است.

۱) اوستایی - گاه‌شماری جلالی - کرونولوژی

۲) یزدگردی - گاه‌شماری اوستایی - گاه‌شماری

۳) یزدگردی - گاه‌شماری جلالی - گاه‌شماری

« پاسخ »

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

الف) مبدأ گاه‌شماری اوستایی «به تخت‌نشستن هر پادشاه» بود.

ب) گاه‌شماری جلالی یکی از دقیق‌ترین گاه‌شماری‌های جهان است.

پ) نظم و ترتیب رویدادها که به آن گاه‌شماری (کرونولوژی) می‌گویند. در مطالعه و پژوهش تاریخ، اهمیت فراوانی دارد.

- ۲۲- نظم و ترتیب رویدادها که به آن گاه شماری (کرونولوژی) گفته می‌شود در پژوهش‌های کدام مورد اهمیت بسیار دارد؟
- (۱) مطالعه مناطق و سرزمین‌های مختلف گذشته‌ها
 - (۲) بررسی‌های شرایط طبیعی و اقلیمی سرزمین‌ها
 - (۳) تأثیر محیط طبیعی بر رویدادهای تاریخی
 - (۴) در مطالعه و پژوهش‌های تاریخی

« پاسخ »

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. رویدادهای تاریخی در زمان معینی به وقوع پیوسته‌اند و مورخان می‌کوشند که این رویدادها را براساس زمان وقوع آنها توصیف و تحلیل کنند. بنابراین نظم و ترتیب رویدادها که به آن گاه‌شماری یا «کرونولوژی» می‌گویند، در مطالعه و پژوهش تاریخ اهمیت فراوانی دارد.

- ۲۳- کدام گزینه، از ویژگی‌های «گاه‌شماری و تقویم اوستایی» است؟
- (۱) رویدادهای تاریخی ایران باستان همگی بر پایه‌ی گاه‌شماری اوستایی ثبت و نگارش یافته‌اند.
 - (۲) تقویم اوستایی در هر سال، یک شبانه‌روز از سال حقیقی عقب می‌افتند.
 - (۳) تقویم اوستایی، در دوره‌ی اشکانی به عنوان تقویم رسمی عمومیت یافت.
 - (۴) مبدأ گاه‌شماری اوستایی، به تخت نشستن هر پادشاه بود.

« پاسخ »

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. مبدأ گاه‌شماری اوستایی، به تخت نشستن هر پادشاه بود. بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) رویدادهای تاریخی سرزمین‌ها و کشورهای مختلف از جمله کشور ما، با چند نوع گاه‌شماری، ثبت و نگارش یافته‌اند.
- (۲) تقویم اوستایی در هر ۴ سال، یک شبانه‌روز از سال حقیقی عقب می‌افتاد.
- (۳) تقویم اوستایی در دوره‌ی ساسانیان به عنوان تقویم رسمی عمومیت یافت.

- ۲۴- اهمیت کدام مورد، با پیشرفت و تکامل شیوه‌های پژوهش در تاریخ در دو قرن اخیر مشخص شده است؟
- (۱) تقویم
 - (۲) ارتباط جغرافیا و تاریخ
 - (۳) ابزار سنجش زمان
 - (۴) نقشه‌های تاریخی

« پاسخ »

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. با پیشرفت و تکامل شیوه‌های پژوهش در تاریخ در دو قرن اخیر، مورخان به اهمیت استفاده از نقشه‌های تاریخی پی برده‌اند.

۲۵- کدام گزینه درباره گاه‌شماری ایران باستان درست است؟

- ۱) تقویم اوستایی تقویم رسمی هخامنشیان بود و ماه‌ها و روزهای هر ماه با اسامی ایزدان و فرشتگان نام‌گذاری شده بودند.
- ۲) در دوره‌ی اشکانیان، گاه‌شماری‌های بابلی، سلوکی و اوستایی متداول بود.
- ۳) گاه‌شماری خورشیدی - قمری بابلی در قلمرو هخامنشیان رواج داشت و ماه‌ها و روزها براساس آن نام‌گذاری شده بود.
- ۴) تقویم اوستایی در هر سال، یک شبانه‌روز از سال حقیقی عقب می‌افتاد.

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. در دوره‌ی اشکانیان، گاه‌شماری‌های بابلی، سلوکی و اوستایی متداول بود. بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) گاه‌شماری اوستایی، گاه‌شماری دینی زرتشتیان محسوب می‌شد و در دوره‌ی ساسانیان تقسیم رسمی شد.
- ۳) گاه‌شماری خورشیدی - قمری بابلی در قلمرو هخامنشیان رواج داشته است، اما ماه‌ها براساس فرهنگ و آیین ایرانی نام‌گذاری شده بودند.
- ۴) گاه‌شماری اوستایی در هر ۴ سال یک شبانه‌روز و در هر ۱۲۰ سال ۳۰ شبانه‌روز از سال حقیقی عقب می‌افتاد.

۲۶- گاه‌شماری هجری قمری بر پایه‌ی چه چیزی تنظیم شده است و در سال ۵۲۵ م. کدام رویداد به‌عنوان مبدأ گاه‌شماری

رومیان تعیین شد و محتوای سنگ نوشته‌های بیسون و تخت جمشید چه چیزی را نشان می‌دهند؟

- ۱) گردش زمین به درو خورشید - به تخت نشستن هر پادشاه - گاه‌شماری بابلی براساس فرهنگ ایرانی نام‌گذاری شده‌اند.
- ۲) گردش ماه به دور زمین - تولد حضرت مسیح (ع) - گاه‌شماری خورشیدی - قمری بابلی در قلمرو هخامنشیان رواج داشته است.
- ۳) گردش زمین به دور خورشید - تولید حضرت مسیح (ع) - ماه‌های گاه‌شماری بابلی براساس فرهنگ ایرانی نام‌گذاری شده‌اند.
- ۴) گردش ماه به دور زمین - به تخت نشستن هر پادشاه - گاه‌شماری خورشیدی - قمری رومی در قلمرو هخامنشیان رواج داشته است.

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

گاه‌شماری هجری قمری که تقویم رایج بیشتر کشورهای اسلامی به‌شمار می‌رود. بر پایه‌ی گردش ماه به دور زمین تنظیم شده است. در سال ۵۲۵ م. تولد حضرت مسیح (ع) به‌عنوان مبدأ گاه‌شماری رومیان (مسیحیان) تعیین شد. محتوای سنگ نوشته‌های بیستون و تخت جمشید نشان می‌دهند که گاه‌شماری خورشیدی - قمری بابلی در قلمرو هخامنشیان رواج داشته است اما ماه‌ها براساس فرهنگ و آیین ایرانی نام‌گذاری شده بودند.

۲۷- چند مورد از عبارات زیر صحیح نیست؟

الف) گاه‌شماری هجری خورشیدی که از سال ۱۳۰۴ ش. در ایران رسمیت یافت، اساس گاه‌شماری جلالی است.
ب) ابزار مناسبی که به وسیله آن می‌توان رویدادهای یک دوره یا دوران‌های مختلف تاریخی را به ترتیب زمان وقوع آنها، بر روی نمودار نشان داد، «خط زمان» نام دارد.

پ) بخشی از مقدمه کتاب «العبر» ابن خلدون مربوط به شرایط طبیعی و اقلیمی سرزمین‌هاست.

ت) گاه‌شماری بابلی، سال را ۳۶۵ شبانه‌روز می‌گرفتند و در هر ۴ سال یک شبانه‌روز از سال حقیقی عقب می‌افتاد.

۱) دو (۲) یک (۳) چهار (۴) سه

« پاسخ »

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. تشریح گزینه‌های نادرست:

الف) گاه‌شماری هجری خورشیدی که از سال ۱۳۰۴ ش. در ایران رسمیت یافت. براساس گاه‌شماری جلالی که یکی از دقیق‌ترین گاه‌شماری‌های جهان است تنظیم شده است.

پ) بخشی از مقدمه کتاب «العبر» ابن خلدون مربوط به تأثیر جغرافیا و اقلیم بر تاریخ، اخلاق و رفتار آدمیان است.

ت) در گاه‌شماری اوستایی، سال را ۳۶۵ شبانه‌روز می‌گرفتند و در هر چهار سال یک شبانه‌روز و در هر ۱۲۰ سال ۳۰ شبانه‌روز از سال حقیقی عقب می‌افتاد.

۲۸- کدام موارد درباره‌ی گاه‌شماری اوستایی درست است؟

الف) این گاه‌شماری در ایران دوره‌ی ساسانیان رایج بود.

ب) مبدأ آن برتخت نشستن اردشیر ساسانی است.

ج) گاه‌شماری دینی زرتشتیان محسوب می‌شود.

د) اندرگاه، نام پنج روز اضافی است که به آخر ماه دوازدهم می‌افزودند.

ه) براساس گاه‌شماری سلوکی اصلاح شده است.

۱) الف - ب - ج (۲) ج - الف - د (۳) ج - د - ه (۴) ه - ب - الف

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. در دوره‌ی ساسانیان، گاه‌شماری اوستایی که گاه‌شماری دینی زرتشتیان محسوب می‌شد، در ایران رایج گردید. در این گاه‌شماری سال به ۱۲ ماه خورشیدی ۳۰ روزه تقسیم می‌شد. سپس پنج روز اضافی را به نام اندرگاه (پنجه) به آخر ماه دوازدهم می‌افزودند. مبدأ گاه‌شماری اوستایی به تخت نشستن هر پادشاه بود. از آنجایی که در این گاه‌شماری، سال را ۳۶۵ شبانه‌روز می‌گرفتند، در هر ۴ سال یک شبانه‌روز و در هر ۱۲۰ سال ۳۰ شبانه‌روز از سال حقیقی عقب می‌افتاد.

تذکر: مبدأ گاه‌شماری اوستایی، به تخت نشستن «هر پادشاه» بود نه مؤسس سلسله‌ی ساسانی، بنابراین مورد «ب» نادرست است.

۲۹- کدام گزینه از جمله مواردی که در علم جغرافیای تاریخی مورد مطالعه قرار می‌گیرد، نیست؟

- (۱) تأثیر محیط طبیعی بر رویدادهای تاریخی
- (۲) بررسی شکل‌گیری تمدن‌ها با تکیه بر عامل جغرافیا و طبیعت
- (۳) مطالعه‌ی احوال شاهان محلی و شرح پیروزی‌ها و شکست‌هایشان
- (۴) شناخت و بررسی سرزمین‌های مختلف در بستر تاریخ

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. جغرافیای تاریخی به مطالعه‌ی مناطق و سرزمین‌های مختلف در گذشته می‌پردازد و تأثیر محیط طبیعی و عوامل جغرافیایی را بر رویدادهای تاریخی مانند شکل‌گیری تمدن‌ها، مهاجرت‌ها، پیروزی‌ها و شکست‌ها، برپایی سکونت‌گاه‌ها و شهرها و ایجاد و گسترش راه‌ها و ... مطالعه می‌کند.

۳۰- مقدمه‌ی کدام یک از کتاب‌های زیر، به تأثیر جغرافیا بر تاریخ، اخلاق و رفتار آدمیان می‌پردازد؟

- (۱) معجم‌البلدان
- (۲) مروج‌الذهب
- (۳) تاریخ هرودت
- (۴) العبر

« پاسخ »

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. ابن‌خلدون اندیشمند مسلمان تونس‌ی که در قرن ۸ ه.ق می‌زیست، بخشی از مقدمه‌ی کتاب العبر خود را به تأثیر جغرافیا و اقلیم بر تاریخ، اخلاق و رفتار آدمیان اختصاص داده است.

۳۱- کدام یک از گزینه‌های زیر، نتیجه‌ی تلاش مشترک دانشمندان ریاضی، نجوم و فیزیک است؟

- (۱) ابداع تقویم
- (۲) پیدایش باستان‌شناسی
- (۳) اختراع ساعت آفتابی
- (۴) ایجاد خط زمان

« پاسخ »

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. دانش و مهارت اندازه‌گیری زمان، ارتباط نزدیکی با علوم ریاضیات، نجوم و فیزیک دارد و ابداع تقویم، نتیجه‌ی تلاش مشترک دانشمندان این علوم به حساب می‌آید.

۳۲- گاه‌شماری هجری خورشیدی براساس کدام یک از گاه‌شماری‌های زیر تنظیم شده است؟

- (۱) یزدگردی
- (۲) اوستایی
- (۳) جلالی
- (۴) هجری قمری

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. گاه‌شماری جلالی یکی از دقیق‌ترین گاه‌شماری‌های جهان است و گاه‌شماری هجری خورشیدی که از سال ۱۳۰۴ ش، در ایران رسمیت یافت، براساس آن تنظیم شده است.

۳۳- مردمان کدام یک از کشورهای باستانی از پیشگامان تدوین و تنظیم گاه‌شماری بودند؟

(۱) میان رودان و بابلیان

(۲) میان رودان و مصریان

(۳) رومیان و بابلیان

(۴) ایرانیان و مصریان

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. مردمان بین‌النهرین و مصریان باستان از پیشگامان تنظیم و تدوین گاه‌شماری بودند. در بین‌النهرین به خصوص در میان بابلی‌ها گاه‌شماری «خورشید قمری» رایج بود که سال آن ۱۲ و ماه قمری ۳۰ یا ۲۹ روز بود از آنجایی که سال قمری ۳۵۴ شبانه‌روز و سال خورشیدی ۳۶۵ روز و یک چهارم شبانه‌روز است، برای رفع این اختلاف، هر سه سال، یک ماه به سال می‌افزودند.

۳۴- گاه‌شماری دینی مورد استفاده زرتشتیان در دوره ساسانیان کدام بود؟

(۱) جلالی

(۲) اوستایی

(۳) یزدگردی

(۴) خورشیدی

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. در دوره ساسانیان گاه‌شماری اوستایی که گاه‌شماری دینی زرتشتیان محسوب می‌شد، در ایران رایج گردید. در این گاه‌شماری، سال به ۱۲ ماه خورشیدی ۳۰ روزه تقسیم می‌شد. سپس پنج روز اضافی را به نام (اندرگاه پنجه) به آخر ماه دوازدهم می‌افزودند. مبدأ گاه‌شماری اوستایی به تخت نشستن هر پادشاه بود.

۳۵- مهم‌ترین اقدام ژولیوس سزار از امپراتوران روم باستان در مورد گاه‌شماری کشورش کدام است؟

(۱) تولد حضرت مسیح (ع) به عنوان مبدأ گاه‌شماری روم (مسیحیان) تعیین شد.

(۲) به فرمان سزار، برای ماه‌ها و روزهای هر ماه از نام‌های اساطیری رویم استفاده شد.

(۳) گاه‌شماری مسیحی، که امروزه به نام گاه‌شماری میلادی شناخته می‌شود از اقدامات او بود.

(۴) به دستور وی گاه‌شماری رومی بر اساس گاه‌شماری مصری اصلاح گردید.

« پاسخ »

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. رومیان در آغاز، گاه‌شماری دقیقی نداشتند، به همین دلیل در سال ۴۶ ق.م امپراتور روم (ژولیوس سزار) دستور داد گاه‌شماری رومی بر اساس گاه‌شماری مصری اصلاح شود. حدود دو قرن پس از آنکه امپراتوری روم دین مسیحیت را رسمیت بخشید در سال ۵۲۵ م تولد حضرت مسیح (ع) به عنوان گاه‌شماری رومیان، (مسیحیان) تعیین شد و در حدود ۱۰۰۰ سال بعد، پاپ گرگوار سیزدهم به کمک منجمان بار دیگر گاه‌شماری مسیحیان را اصلاح کرد، که به نام گاه‌شماری میلادی شناخته می‌شود.

- ۳۶- کدام گزینه، دو شباهت تقویم اوستایی با تقویم هجری شمسی را نشان می‌دهد؟
- (۱) هر دو تقویم، سال را به ۱۲ ماه ۳۰ روزه تقسیم کرده‌اند و هر دو کیسه دارند.
 - (۲) هر دو تقویم، سال را به ۳۶۵ روز تقسیم می‌کنند و هر دو تقویم کیسه دارند.
 - (۳) هر دو، ۴ روز اضافه در سال دارند که ۴ سال یک‌بار به ماه آخر سال اضافه می‌شود.
 - (۴) هر دو، ۵ روز اضافه به نام اندرگاه دارند که هر ۴ سال یک‌بار به آخر سال اضافه می‌شود.

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. در تقویم اوستایی سال به ۳۶۵ شبانه‌روز و ۱۲ ماه ۳۰ روزه تقسیم می‌شود و ۵ روز اضافه به اسم اندرگاه به آخر ماه دوازدهم اضافه می‌شود. در این تقویم، هر ۱۲۰ سال یک بار، یک ماه به سال اضافه می‌شود و در واقع کیسه گرفته می‌شود. تقویم هجری شمسی سال ۳۶۵ روز است و به ۱۲ ماه ۳۰ یا ۳۱ روزه تقسیم می‌شود و هر ۴ سال یک بار کیسه گرفته می‌شود و سال ۳۶۶ روز می‌شود.

- ۳۷- حدود دو قرن پس از آنکه امپراتوری روم دین مسیحیت را رسمیت بخشید، چه تحولی در گاه‌شماری رومی - مسیحی رخ داد؟

- (۱) گاه‌شماری رومی بر اساس گاه‌شماری مصری اصلاح شد.
- (۲) تولد حضرت مسیح (ع) به عنوان مبدأ گاه‌شماری رومیان تعیین شد.
- (۳) پاپ گرگوار سیزدهم به اصلاح گاه‌شماری مسیحیان پرداخت.
- (۴) ژولیوس سزار گاه‌شماری میلادی را به رسمیت شناخت.

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. حدود دو قرن پس از آنکه امپراتوری روم دین مسیحیت را رسمیت بخشید، در سال ۵۲۵ م. تولد حضرت مسیح (ع) به عنوان مبدأ گاه‌شماری رومیان (مسیحیان) تعیین شد.

- ۳۸- گاه‌شماری بابلی همراه با چه تغییری در قلمرو هخامنشیان رواج داشت؟

- (۱) ماه‌ها بر اساس فرهنگ و آیین ایرانی نام‌گذاری شد.
- (۲) ماه‌ها و روزهای هر ماه با اسامی ایزدان و فرشتگان نام‌گذاری شد.
- (۳) اندرگاه به آخر ماه دوازدهم اضافه شد.
- (۴) مبدأ تقویم، به تخت نشستن اولین پادشاه هخامنشی تعیین شد.

« پاسخ »

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. در تقویم بابلی رایج در زمان هخامنشیان، ماه‌ها بر اساس فرهنگ و آیین ایرانی نام‌گذاری شده بود.

۳۹- بابلی‌ها در گاه‌شماری خورشیدی، قمری، چگونه اختلاف بین سال خورشیدی و قمری را از بین می‌بردند؟

(۱) هر چهارسال، یک روز به آخر سال اضافه می‌کردند.

(۲) هر سال، ۴ روز به ماه آخر می‌افزودند.

(۳) ماه‌های سال را ۳۰ روز و ۵ ساعت محاسبه می‌کردند.

(۴) هر سه سال، یک ماه به سال اضافه می‌کردند.

« پاسخ »

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. بابلی‌ها، از آنجایی که سال قمری ۳۵۴ روز و سال خورشیدی ۳۶۵ و یک‌چهارم شبانه‌روز بود، برای رفع این اختلاف، هر سه سال یک ماه به سال می‌افزودند.

۴۰- کدام مورد، از پیامدهای ارتباط علم تاریخ و جغرافیا است؟

(۱) افزایش سفرهای مورخان

(۲) اهمیت یافتن نقشه

(۳) کم‌رنگ شدن نقش زمان

(۴) تأکید بر مرزهای سیاسی

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. یکی از پیامدهای ارتباط جغرافیا و تاریخ، اهمیت یافتن نقشه در مطالعه تاریخ است.

۴۱- کدام گزینه، از دقیق‌ترین گاه‌شماری‌های جهان به‌شمار می‌رود؟

(۱) جلالی

(۲) هجری قمری

(۳) رومی

(۴) یزدگردی

« پاسخ »

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. گاه‌شماری جلالی یکی از دقیق‌ترین گاه‌شماری‌های جهان است.

۴۲- کدام گاه‌شماری، هر ۴ سال یک شبانه‌روز از سال حقیقی عقب می‌افتاد؟

(۱) بابلی

(۲) سلوکی

(۳) اوستایی

(۴) مصری

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. در گاه‌شماری اوستایی چون سال را ۳۶۵ شبانه‌روز می‌گرفتند، در هر ۴ سال یک شبانه‌روز و در هر ۱۲۰ سال ۳۰ شبانه‌روز از سال حقیقی عقب می‌افتاد.

۴۳- کدام مردمان در تنظیم و تدوین گاه‌شماری جلالی پیشگام بودند؟

(۱) ایرانیان و مصریان باستان

(۲) مردمان بین‌النهرین و مسلمانان

(۳) مردمان روم و یونان باستان

(۴) مردمان بین‌النهرین و مصریان باستان

« پاسخ »

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. مردمان بین‌النهرین و مصریان باستان، در تنظیم و تدوین گاه‌شماری پیشگام بودند.

۴۴- کدام گاه‌شماری در ایران، بر اساس گاه‌شماری جلالی تنظیم شده است؟
(۱) هجری قمری (۲) هجری خورشیدی (۳) اوستایی (۴) یزدگردی

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. گاه‌شماری جلالی یکی از دقیق‌ترین گاه‌شماری‌های جهان است و گاه‌شماری هجری خورشیدی که از سال ۱۳۰۴ ش، در ایران رسمیت یافت، بر اساس آن تنظیم شده است.

۴۵- پرداختن به محیط طبیعی و تأثیر عوامل جغرافیایی بر رویدادهای تاریخی، از ویژگی‌های است
(۱) جغرافیای تاریخی (۲) کروئولوژی (۳) نقشه‌های تاریخی (۴) گاه‌شماری و تقویم

« پاسخ »

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. جغرافیای تاریخی به مطالعه مناطق و سرزمین‌های مختلف در گذشته می‌پردازد و تأثیر محیط طبیعی و عوامل جغرافیایی را بر رویدادهای تاریخی و... مطالعه می‌کند.

۴۶- شمارش ماه و سال در گاه‌شماری مصریان باستان چگونه بود؟
(۱) سال شامل ۱۲ ماه و ۲۹ یا ۳۰ روز خورشیدی بود و هر سه سال یک‌بار، ۱۳ ماهه می‌شد.
(۲) سال به ۱۲ ماه قمری ۲۹ یا ۳۰ روزه تقسیم می‌شد و هر سه سال یک‌بار، ۱۳ ماهه می‌شد.
(۳) سال به ۱۲ ماه قمری ۲۹ یا ۳۰ روزه تقسیم می‌شد و پنج روز اضافی، به آخر ماه دوازدهم اضافه می‌شد.
(۴) سال خورشیدی و شامل ۱۲ ماه ۳۰ روزه بود و پنج روز اضافی، به آخر ماه دوازدهم اضافه می‌شد.

« پاسخ »

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. مصریان گاه‌شماری خورشیدی دقیق و منظمی داشتند. آنان سال را ۳۶۵ و یک چهارم شبانه‌روز محاسبه می‌کردند. در گاه‌شماری مصری، سال به ۱۲ ماه ۳۰ روزه تقسیم می‌شد و پنج روز اضافی، به آخر ماه دوازدهم افزوده می‌گردید.

۴۷- کدام گزینه در مورد «تاریخ‌نگاری» درست است؟
(۱) مصریان و ایرانیان باستان در تدوین گاه‌شماری پیشتاز بودند.
(۲) سال قمری ۳۶۵ شبانه‌روز و سال شمسی ۳۵۴ شبانه‌روز است.
(۳) حدود دو قرن بعد از میلاد مسیح، تولد حضرت مسیح به عنوان مبدأ گاه‌شماری رومیان (مسیحیان) تعیین شد.
(۴) در گاه‌شماری بابلی، سال به ۱۲ ماه قمری ۳۰ یا ۲۹ روزه تقسیم می‌شد.

« پاسخ »

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. در میان بابلی‌ها، گاه‌شماری «خورشیدی - قمری» رایج بود. در این گاه‌شماری، سال به ۱۲ ماه قمری ۳۰ یا ۲۹ روزه تقسیم می‌شد. بررسی سایر گزینه‌ها:
(۱) مردمان بین‌النهرین (میان‌رودان) و مصریان باستان، در تنظیم و تدوین گاه‌شماری پیشگام بودند.
(۲) سال خورشیدی ۳۶۵ و یک چهارم شبانه‌روز و سال قمری ۳۵۴ شبانه‌روز است.
(۳) حدود دو قرن پس از آن‌که امپراتوری روم دین مسیحیت را رسمیت بخشید، در سال ۵۲۵ م. تولید حضرت مسیح (ع) به عنوان مبدأ گاه‌شماری رومیان (مسیحیان) تعیین شد.

۴۸- کدام گزینه، از ویژگی‌های تقویم و گاه‌شماری رومیان است؟

- (۱) گاه‌شماری خورشیدی دقیق و منظمی داشتند و سال را ۳۶۵ و یک چهارم شبانه‌روزی محاسبه می‌کردند.
- (۲) این گاه‌شماری در آغاز، گاه‌شماری دقیقی نبود و به همین دلیل، براساس گاه‌شماری مصری اصلاح شد.
- (۳) به دستور ژولیوس سزار، تولد حضرت مسیح به عنوان مبدأ گاه‌شماری رومیان تعیین شد.
- (۴) اولین کسی که دستور اصلاح گاه‌شماری رومی را داد، پاپ گرگوار سیزدهم بود.

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. رومیان در آغاز، گاه‌شماری دقیقی نداشتند، به همین دلیل در سال ۴۶ ق.م. امپراتور روم (ژولیوس سزار) دستور داد گاه‌شماری رومی براساس گاه‌شماری مصری اصلاح شود.

۴۹- کدام اندیشمند مسلمان بخشی از مقدمه‌ی کتاب خود را به تأثیر جغرافیا و اقلیم بر تاریخ و اخلاق آدمیان اختصاص داده است؟

- (۱) خواجه نصیرالدین طوسی
- (۲) طبری
- (۳) فارابی
- (۴) ابن‌خلدون

« پاسخ »

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. ابن‌خلدون، اندیشمند مسلمان تونس‌ی که در قرن ۸ ه.ق. می‌زیست، بخشی از مقدمه‌ی کتاب العبر خود را به تأثیر جغرافیا و اقلیم بر تاریخ، اخلاق و رفتار آدمیان اختصاص داده است.

۵۰- یکی از پیامدهای مهم ارتباط جغرافیا و تاریخ، اهمیت یافتن کدام مورد، در مطالعه تاریخ و پژوهش‌های تاریخی است؟

- (۱) تحول تاریخی تمدن‌ها و مهاجرت‌ها
- (۲) شکل‌گیری شهرها
- (۳) نقشه‌ها
- (۴) گسترش راه‌های تجاری

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. یکی از پیامدهای ارتباط با جغرافیا و تاریخ، اهمیت یافتن نقش در مطالعه تاریخ است. نقشه‌های تاریخی، انواع مختلفی از اطلاعات شامل قلمرو حکومت‌ها، مرزها، پایتخت‌ها و محل دقیق رویدادها به خصوص جنگ‌ها و مسیرهای مهاجرت و لشکرکشی‌ها و تقسیمات اداری و مالیاتی را نمایش می‌دهند. امروزه از نقشه‌های تاریخی برای ارائه اطلاعات اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی و جلوه‌های حیات اجتماعی انسان در گذشته استفاده می‌شود.

۵۱- کدام مورد به هرودوت مورخ مشهور یونانی برای نگارش کتاب خود نسبت داده شده است؟

- (۱) بررسی دلیل توسعه تمدن‌های مصر باستان و ایران و هند
- (۲) بررسی شرایط اقلیمی و طبیعی سرزمین‌ها از نزدیک
- (۳) بررسی علل شکل‌گیری تمدن‌ها
- (۴) تأثیر پدیده‌های جغرافیایی در زندگی انسان‌ها

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. هرودوت مورخ مشهور یونانی، به منظور نگارش کتاب خود، به مصر، فنیقیه و جاهای دیگر مسافرت کرده و از نزدیک شرایط طبیعی و اقلیمی آن سرزمین‌ها را بررسی نموده است.

۵۲- وسیله‌ای که با آن می‌توان رویدادهای یک دوره یا دوران مختلفی را به ترتیب زمان وقوع آنها بر روی نمودار نشان داد، کدام است؟
(۱) بررسی مکان (۲) کرونولوژی (۳) بررسی شرایط طبیعی (۴) خط زمان

« پاسخ »

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. رویدادهای تاریخی در زمان معینی به وقوع پیوسته‌اند و مورخان می‌کوشند این رویدادها را بر اساس زمان وقوع آنها توصیف و تحلیل کنند بنابراین نظم و ترتیب رویدادها که به آن گاه‌شماری (کرونولوژی) می‌گویند. در مطالعه و پژوهش تاریخ، اهمیت فراوانی دارد. (خط زمان) ابزار مناسبی است که به وسیله آن می‌توان دوره‌های مختلف تاریخی را به ترتیب زمان وقوع آنها، بر روی نمودار نشان داد.

۵۳- محتوای سنگ نوشته‌های بیستون و تخت جمشید، نشان دهنده کدام نوع گاه‌شماری در قلمرو هخامنشیان است؟
(۱) خورشیدی - قمری بابلی (۲) بابلی (۳) مصری (۴) اوستایی

« پاسخ »

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. مردمان بی‌النهرین (میان رودان) و مصریان باستان، در تنظیم و تدوین گاه‌شماری پیشگام بوده‌اند. گاه‌شماری هجری قمری که تقویم رایج در کشورهای اسلامی است، بر پایه گردش ماه به دور زمین تنظیم شده است. محتوای سنگ نوشته‌های بیستون و تخت جمشید نشان می‌دهند که گاه‌شماری خورشیدی - قمری بابلی در قلمرو هخامنشیان رواج داشته است.

۵۴- از نظر پژوهشگران، دانش تاریخ بدون توجه به کدام مورد معنایی نخواهد داشت؟
(۱) اسناد (۲) استفاده از علوم دیگر (۳) مبدأ معین (۴) زمان

« پاسخ »

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. دانش تاریخ بدون توجه به زمان، معنایی ندارد، چرا که رویدادهای تاریخی در زمان معینی در گذشته روی داده‌اند و بدون آگاهی از زمان روی دادن آنها، نمی‌توان به درک منطقی و درستی از تاریخ دست یافت. انسان‌ها از گذشته‌های بسیار دور با زمان و نحوه سنجش آن مواجه بوده‌اند. یکی از دستاوردهای مهم بشر، اندازه‌گیری زمان و ابداع گاه‌شماری یا تقویم، به شمار می‌رود.

۵۵- در کدام گاه‌شماری، ماه‌ها و روزهای هر ماه با اسامی ایزدان و فرشتگان نام‌گذاری شده است؟
(۱) اوستایی (۲) یزدگردی (۳) جلالی (۴) دوازده حیوانی

« پاسخ »

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. در گاه‌شماری «اوستایی» ماه‌ها و روزهای هر ماه با اسامی ایزدان و فرشتگان نام‌گذاری شده بود.